

P.F. Thomése

DUS JE WILT SCHRIJVER WORDEN?

‘So you want to be a writer,’ sneerde Charles Bukowski, toen hem door een fan om advies werd gevraagd. Op de toon van ‘So you wanna be a rock and roll star’, want die oude hit van The Byrds klinkt er duidelijk in mee.

Dus je wilt schrijver worden?

Ja, meneer.

Het gedicht waarmee Bukowski antwoordde, somt vervolgens in een lange treurzang op wat je allemaal NIET moet doen. Niet te lang zitten piekeren. Niet de hele tijd uit het raam kijken. Niet denken dat je beroemd moet worden. Niet je probeersels voorlezen aan je vriend of je vriendin, aan je ouders of aan wie dan ook. En vooral niet doen zoals zo veel schrijvers, niet doen zoals de duizenden die doen alsof ze schrijvers zijn: wees niet saai en vervelend en pretentius, de bibliotheken van de wereld hebben zichzelf ermee in slaap gegeeuid.

En zo gaat de dichter maar door. Er is zoveel dat je niet moet doen, dat je je begint af te vragen wat je in hemelsnaam WEL moet doen.

Niets.

Voilà.

Tenzij, zegt hij, en je denkt: nu komt het. Je verwacht de onthulling van een machtig geheim. Maar het blijkt allemaal veel simpeler te zijn. Bij Bukowski tenminste.

Tenzij, zegt hij, tenzij het vanzelf gaat.

Huh?

Nee, meer is het niet, zegt de dichter die het kan weten, want hij is het geworden. Schrijver, dichter. Tientallen boeken, waarvan vele verfilmd. Beroemd, geliefd, geïmiteerd. Hem maken ze niks meer wijs.

‘when it is truly time
and if you have been chosen,
it will do it by
itself and it will keep on doing it
until you die or it dies in you.

There is no other way,

And there never was.’

(Als het werkelijk tijd is, en jij bent uitverkoren, dan komt het vanzelf en het blijft vanzelf komen totdat je sterft of dat het in jou sterft. Er is geen andere mogelijkheid en die is er ook nooit geweest.)

Lang ben ik een aanhanger geweest van dit soort prachtige romantische onzin. Er is kennelijk in de mens een diepe behoefte om de profeet uit te hangen en zijn missives rechtstreeks uit de hemel te betrekken.

Er is kennelijk in de mens ook een diepe behoefte om bedrogen te worden. Want zoals alles wat rechtstreeks uit de hemel wordt gezonden: het is bullshit.

En Bukowski weet dat. Hij heeft zijn halve leven in de L.A. Public Library doorgebracht, lezend in Knut Hamsun en Fjodor Dostojewski en Franz Kafka en Jean Genet en Ernest Hemingway en Henry Miller, want ook bij hem kwam het vanzelfsprekend niet vanzelf. Je moet op zijn minst kunnen bewonderen. Wie niet kan bewonderen, zal nooit grootsheid ervaren, die blijft in een krappe wereld waar alles is wat het is.

In de literatuur is niets wat het is. Het is een magische wereld waar alles LIJKT wat het is, maar als je dichterbij komt, kun je er de vinger niet op leggen.

Zoiets ontstaat niet vanzelf.

Zou Rembrandt maar wat op een doek hebben gesmeerd, in de hoop dat het een schilderij zou blijken te zijn? Zou Bach op een dag een viool hebben gepakt en er meteen maar een meerstemmige chaconne uit hebben gegooid? Ik denk het niet. Zelfs Keith Richards laat in zijn autobiografie *Life* weten dat hij en Mick Jagger eindeloos oefenden op die paar akkoorden van hen.

En dan zou schrijven wél vanzelf gaan?

Vanzelf gaat de zon op, zoals het heet. En hij gaat ook vanzelf weer onder, als je niet oplet.

Kunst is de overtreffende trap van kunde. Het wordt gebaard door oefening.

En zoals bij alle oefening: je oefent en oefent, en op een dag gaat het vanzelf.

Dan vlieg je weg en kom je nooit meer terug op de plek waar je vertrokken was. Je eigen woorden, waarvan je eerst niet wist wat ze betekenden, wijzen je de weg.

Tenzij, zeg ik erbij, je het verkeerde instrument hebt gekozen. Zoals de viool van de schilder Ingres, de zgn. violon d'Ingres.

Dan oefen je en oefen je, maar je komt niet van de grond, terwijl om je heen het hele orkest de lucht in ziet gaan.